

## ABONAMENTUL

Pe un an . . . . . 24 Cor.  
Pe jumătate an . . . . . 12 «  
Pe 1 lună . . . . . 2 «  
Nrul de Duminecă pe un an 4 Cor.  
Pentru România și America 10 Cor.  
Pentru România și străinătate nrul de zi pe an 40 franci.

# TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA  
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE se primesc la administrație.

Manuscrise nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

## Situația politică din Franția.

De CORIOLAN POP.

Viața publică pretutindeni e ocupată de situația politică din Franția. — Ministeriul Clemenceaux s'a pus la muncă ca să îndeplinească cu deservărire speranțele cu care a fost privit ministerul acesta deja în primul moment dela pășirea la putere.

Au trecut 27 de ani de când Clemenceaux a rupt-o cu Gambetta, când acesta, după ce învinsese cu deservărire reacțiunea în loc să se pună cu curaj la realizarea programului democrat, a făcut greșeala să îmbrățișeze sistemul compromisului cu dușmanii tuturor reformelor, un sistem care s'a numit oportunism.

Clemenceaux era pe timpul acela conducătorul partidului radical-socialist, căruia putem spune că i-a fost creatorul.

A ținut rolul acesta până în momentul, când printr'o campanie uriașe dusă împotriva lui, adversarii isbutiră a-i închide viața parlamentară, de care el rămasă departe un șir de ani.

Când a intrat în cabinetul Sarrien, toată lumea a prevăzut că aceasta e numai un restimp de încercare și că el va fi urmașul lui Sarrien îndată ce starea sănătății acestuia din urmă îl va sili să se retragă.

De fapt așa s'a și întâmplat. Și dacă Clemenceaux ține seamă de rolul, pe care l'a jucat odinioară, atunci ajungerea lui ca șef de guvern ar fi trebuit salutată în unanimitate de democrația întregă.

»Se va arăta Clemenceaux cel de odinioară? Va regăsi democrația pe omul căruia i-a dat atâta popularitate?» întrebă

C. Pelletan, fost ministru de marină al Franției, într'un articol din 1 Nov. 1906, și adică continuă: »Putem spera. Firea aceasta nervoasă dispune de energii subite, dela cari se pot aștepta schimbări neprevăzute de adâncă pătrundere și activitate rodnică«.

Astfel de om stă în fruntea unui cabinet care posedă membri, cum sunt Briand, Piquart, Guyot Dessaigne și Caillaux.

Din primul moment guvernul acesta a început cu mână de fier și cu consecință puternică la intruparea ideii, ce reprezintă.

Desbinarea bisericii de stat e deja fapt împlinit. Politica lui Briand a fost, ca prin discreditarea Vaticanului să dovedească opiniunii publice că biserica e care risipește înțelegerea și statul din contră voiește pace și e îngăduitor până la extremitate. — Scopul și-l-a ajuns.

Papa Pius a respins proiectul prim a lui Briand, dar Briand nu e omul, care să dispereze și să arunce arma; dacă n'a primit textul cel dintâiu, îl va primi pe al doilea, c'un cuvânt el vrea pace și prin tactica aceasta și-a adunat în jurul său majoritatea atât a națiunii, cât și în parlament.

Ministrul de războiu, generalul Piquart a introdus în jurisdicțiunea militară cea mai importantă reformă.

A subordonat miliția jurisdicțiunii civile, și i-a lăsat autonomia numai în cazuri pur militare. Importanța acestei reforme o poate aprecia numai unul, care s'a convins de mizeriile cari dominează pretutindeni jurisdicțiunea militară.

In jurisdicțiunea civilă Guyot Dessaigne

ministrul de justiție, a introdus reforma mare, ridicarea pedepsei de moarte.

Reforma cea mai importantă din punct de vedere social și economic e introducerea impositului venitului.

De când ministrul finanțelor Caillaux și-a înaintat proiectul de lege, în presă, societate și cameră, se discută numai tema aceasta.

Proiectul e ultra-radical. Desființează toate cinci impozitele directe și anume darea după pământ și casă, de persoană și avere mobilă, darea de ușe și ferești și în fine darea de patentă și diplomă, cari contribuiau la budgetul Franței cu 640 milioane franci și introduce singurul impozit al venitului.

Impozitul acesta va fi 3 la sută la venitul după muncă și 4 la sută la venitul după capital. Va fi și un adaus la venitul de 5000 franci în sus, care adaus va fi progresiv.

De exemplu un subiect de dare, care are anual un venit de 40000 franci va plăti dare, dacă venitul acesta și-l câștigă prin muncă 3 procente, adică 1200 franci plus 1260 adaus, total 2460 de franci. Tot acela, dacă venitul acela îl are fără să lucreze, adică după capital, atunci plătește 4 procente, 1600 plus 1260=2860 de franci anual.

Fiecare subiect de dare, trebuie să dea anual o declarație privitoare la venit. Acela care dă o declarație falsă va fi grav amendat.

Sunt scutiți de dare care posed un venit anual mai mic de 1250 franci în provincie iar în capitală 2500 de franci.

Acesta e în genere proiectul de lege al ministrului Caillaux. Sunt mulți în Franția, dar mai cu seamă din clasa superioară, cari

FOIȚĂ ORIGINALĂ A TRIBUNEL.

## Cronici teatrale.

»Hangița« de Goldoni. — »Nic. Olteanu«, dramă de Ernst Klein.

De Horia Petra-Petrescu.

Săptămâna trecută s'a sărbătorit în întregă Italia memoria lui Carlo Goldoni, împlinindu-se 200 de ani de când s'a născut în Veneția, întemeietorul comediei italiene moderne.

Aniversarea aceasta a comemorat-o și Parisul, unde a petrecut Goldoni o bună parte din viață, aclimatizându-se în Franța, scriind chiar în franțuzește, secerând succese pe scena »comediei franceze«.

Carlo Goldoni s'a născut în 1707, 25 Februarie.

Vocațiunea sa pentru teatru și-a făcut drum pe lângă toate planurile părinților săi de a-l vedea avocat sau medic. Familia sa se află în condițiunile cele mai bune ale burghezimei de pe atunci. Cariera de actor era privită din partea părinților, întocmai ca la Molière și la atâți alții, ca o degradare. In contra tuturor protestărilor însă Goldoni, apucă Italia de-alatului, cutreerându-o împreună cu o trupă formată în pripă. Vă aduceți aminte, că și Molière a făcut acelaș turneu artistic în Franța.

Goldoni avea să lupte cu spiritul timpului său. Pe scena teatrului italian domneau așa numitele *commedie dell'arte*, farse cu figuri tipice, bătășane, fără de nici un avânt mai ridicat, cu glume grosolane, cu dialoge lipsite de orice grație. In locul acestor farse îi succede să impună gustului

public — după îndelungate lupte cu alt scriitor dramatic, ca Gozzi — *comediile de moravuri și de caracter*, mult mai valoroase din punct de vedere dramatic.

Goldoni a fost unul dintre cei mai mari scriitori dramatici ai secolului al 18-lea.

Unii îl numesc »Molière italian«. E drept, n'a știut să aprofundeze caracterul cu atâta măiestrie precum a făcut-o Molière, îi lipsește chiar și spiritul, verva prodigioasă a lui Molière, dar din *comediile sale* respiră un adevărat spirit de scriitor de comedii, un spirit de observație escelent și o notă satirică, care deși nu este de calibrul molièrian, totuși e strâns înrudită cu acesta.

Viața lui G., a fost sbuciumată. Pe lângă directoratul de teatru a practicat câțva timp advocatura, mai pe urmă a plecat la Paris, ca să lucreze în serviciul teatrului italian de acolo. Aici ajunge favoritul regelui Ludovic al XV-lea, care-i oferă postul de profesor de limba italiană. Ajunge să primească o leafă anuală, care i-se detrage și i-se dă din nou din partea corpurilor legiuitoare, după-ce ajunsese în mizerie — prea târziu — căci moare o zi după acordarea ajutorului.

Scrierile dramatice ale lui G., sunt foarte multe — peste 200 de comedii. Unele din ele, au ajuns bun comun al teatrelor noastre, jucate de Eleonora Duse, celebra lui compatriotă, altele au fost prelucrate ca librete de operă. Așa a făcut unul din cei mai talentați componiști italieni moderni, Wolf-Ferari, în »*Femeile curioase*« și »*Cei patru Grobiani*« de a câștigat prin drăgălășia lor, prin soarele pururea rîzător, care planează deasupra comediiilor, prin limbajul limbut al italiencilor și prin seninătatea dragostelor din piesă, bucuria unui public mai puțin pretensiv,

dedat să ridă — dar un rîs sănătos, inofensiv. Intrațieș lumină veselă — burlescă, apar și conții scâpătați și baronii darnici, îmbrăcați în costumele lor de catifea pline de flori de mătase — de par a ieși dintr'un tablou de Watteau — și lazaroni lagunelor, vorbăreți și certăreți la culme și sfârșitul fiecărei comedii e satisfăcător; îndrăgostiții se iau, după diferitele peripeții (Unchiul din America e un recvizit încă necunoscut), după o mulțime de quiproquouri sau alte scene comice »de situație«.

Până astăzi am cetit numai cinci comedii de Goldoni, dar cu cât citesc mai mult cu atât mă conving mai mult, că publicul nostru ar primi cu cea mai mare bucurie aceste comedii, cari nu vor însemna la nici un caz apogeul unei epoci literare, dar cari vor înlesni calea spre bunul gust.

Ori ce s'ar zice, comedia ușoară va trebui să predomine încă mult timp scena teatrului nostru. E vorba să nu fie exclusivistă, ca mai apoi să nu ne mai putem desbăra de ea. Comediile lui Goldoni, precum și comediiile lui Holberg sau splendida »Donna Diana« a lui Moretto, care servește de prototip a unei comedii de salon până în zilele noastre, vor trebui să prindă teren și la noi.

Inceputul s'a făcut prin »*Sluga la doi stăpâni*«, care a fost jucată cu mare succes — întru cât poate fi mare la noi — din partea lui Z. Bârsan, anul trecut.

Această »*Slugă la doi stăpâni*«, dimpreună cu »*Mirandolina*« sau »*Hangița*« — cum îi mai zice — se joacă acuma cu ocazia bicentenarului lui Goldoni în Drezda, dovadă că poate figura într'un repertoriu europeanesc și acuma.

cred, că pasul acesta, prin cari se înlocuiesc impozitele directe de 640 milioane franci cu un impozit nou, neprobat, e cam cutezat.

Deoarece însă proiectul acesta țintește ridicarea stării materiale a proprietarilor mici, putem spera că cu sprijinul acestora îi va reuși să treacă prin ambele camere, cu succes.

Vedem deci, că cu toate că cabinetul Clemenceaux abia de 4 luni, de când cărmuiește țara, totuși în timpul acesta scurt a ajuns la rezultate atât de strălucite.

Presă străină, dar mai cu seamă unghurii privesc cu amărăciune la progresul acesta. Iar noi românii numai bucurie putem simți în inimile noastre, că un cabinet ca atare, în frunte cu un Clemenceaux, care în 1894 V 12 în »La Justice« din Paris sub titlul »Lupta de rassă«, ocupându-se cu procesul Memorandului și-a exprimat toată dragostea și simpatia față de neamul nostru, — prin reformele aceste uriașe, cari ridică Franța iar în fruntea tuturor statelor europene, își câștigă atare popularitate în prezent, iar pe viitor glorie strălucitoare.

**Blajul în luptă.** Va face bună impresie în toate părțile faptul, că Blajul s'a hotărât să intre în luptă cu toată vigoarea. I. P. S. Sa Mitropolitul Mihali a convocat pe episcopii sufragani. În conferința, ce se va ține se va hotărî modalitatea de luptă împotriva proiectului de lege a lui Apponyi.

**Transacția.** O parte a presei guvernamentale, cea 48 istă intonează strună opozițională. Alarmează ceata patriotică, fiind primejdia mare: Austria cere ca transacția economică să se încheie până la 1927. Ei însă, kossuthiștii, cari se prăpădeau după independența economică, n'ar fi dispuși s'o prelungească pe mai mult decât 10 ani. Multe n'au vrut însă ei, și tot au făcut. Vor găsi vre-un motiv inexorabil și pentru votarea transacției până la 1927. În independența economică nu mai cred nici — Zoltanii.

Pe »Hangița« aceasta vreau să vi-o recomand de astădată, cu atât mai mult, că o aveți în »Floarea darurilor«, tradusă pe seama noastră de inuși dl Iorga.

Hangiței ăsteia — care are ceva din farmecul Hangiței din »Hanul lui Mânjoală« al lui Caragiale, dacă vă aduceți aminte — îi dau târcoale doi nobili: un marchiz și un conte. Trebuie să cetiți sau să vedeți pe scenă lupta între cei doi amorezi, unul sgârbit de mama focului, celalalt o mână spartă de darnic ce este, să fiți de față la cuvintele drăcșorului de femeie, Mirandolina, care-i învârte pe amândoi pe degetul cel mic, ca să pricepeți toată gluma nevinovată și toate bobârnamele, cari le dă ea nobililor curtezani, până ce întinde mâna iubitelui ei Fabriciu, lăsând cu buzele umflate pe galantoni ușuratici.

Dialogul e vioi, plin de viață, acțiunea limpede și neobositoare, caracterele descrise cu spirit de observație: o piesă potrivită pentru treburile noastre.

Eleonora Duse a luat piesa aceasta în repertoriul ei stabil, fermecând publicul din Viena, Berlin și Paris cu verva jocului ei în rolul Hangiței. Cine a văzut-o vre-o dată în hainele înfiate, din secolul al XVIII-lea, cu boneta albă pe

## Sufrajul universal și naționalitățile.

Budapesta, 6 Martie.

Ieri, Marți 5 Martie liga unghurească *Országos Magyar Szövetség* a ținut o ședință publică. Programul: o conferință a domnului dr. *Ajtay Sándor* despre *bancile naționalităților*. Conferința însă nu a fost citită căci ședința întreagă a fost întrebuițată pentru continuarea discuției asupra conferinței trecute a dlui dr. *Szemenyei* despre *sufrajul universal*.

Dr. *Szemenyei* repetă că nu aprobă nici un fel de restrângere a dreptului de vot. Mijlocul de-a restrânge numărul deputaților naționaliști, ar fi arondarea cercurilor, reducerea numărului mandatelor și reforma regulamentului camerei. Camera unghurească este prea mare în raport cu puterea numerică și economică a țării noastre. Ea ar trebui redusă la 200—250 de mandate. Astfel numărul deputaților naționaliști încă va scădea în chip firesc. Camera magnaților încă va trebui reformată. Două treimi 299 din membrii ei, sunt latifundiari. Când vom introduce sufr. univ. vor rezulta diferențe mari între camera deputaților aleasă pe baza lui și între camera magnaților compusă în majoritate din latifundiari. Aceștia nu vor putea privi și discuta în acelaș sens democratic, chestiunile dela ordinea zilei. Ideile democratice și naționaliste de cari opinia noastră publică se teme atât de mult nu trebuie înăbușite ci porțile parlamentului să li-se deschidă.

O doamnă feministă dr. *Szegvári Sándorné* a citit o declarație prin care cere votul universal și pentru femei. Argumentul a fost foarte caracteristic: Prin voturile femeiești, majoritatea unghurească va crește. Citează pe *Szechenyi* care a zis: noi unghurii suntem atât de puțini încât trebuie să iertăm și pe cei mai mari criminali (pe patricizi) pentru ca să ne sporim numărul.

cap, cu risul șagalnic pe buze, cu reverențele grațioase și cu ștregăriile, cari i-se reflectă din ochi, din sprincene, din mișcările mijlocului și a trupului întreg — nu o poate uita nici când. Nu vom aștepta dela ai noștri — nu ne trece nici prin gând — interpretația Dusei, dar cetiți și jucați piesa și o să vă faceți servicii bune.

»Hangiței« i-va putea urma o prelucrare a comediei »*Evantaiul*«, precum și alte comedii, cari vor fi potrivite din Goldoni.

Pe scena teatrului *Raimund* din Viena s'a dat în 19 Februarie n. premieră, care ne interesează și pe noi deaproape. Piesa teatrală e o dramă în patru acte, se cheamă »*Nicolae Olteanu*« și e scrisă de *Ernst Klein*.

Deși nu am avut putința să iau parte la reprezentarea piesei amintite, atrag atenția asupra dramei și înșir toate datele și amănuntele, pe cari le pot observa acuma, păstrându-mi dreptul de a reveni când va apărea piesa în volum și când se va juca și pe aici.

»*Nicolae Olteanu*« e o »dramă militară«.

După cum își are aproape fiecare clasă a societății expresia în drama modernă, căci drama actuală e prin eselență socială, tot astfel și mi-

lata deci un motiv de-a ne da și nouă femeilor dreptul de vot.

Dr. *Ajtay Sándor* spune, că deși în Ardeal unghurii au mai multe voturi, totuși ele nu se împartesc în chip proporțional asupra tuturor cercurilor ci, dimpotrivă dintre cele 48000 de voturi unghurești, 28000 sunt în cele 4 comitate săcuiești și în Cluj. Astfel dintre cele 74 cercuri ale Ardealului numai 30 sunt cu majoritate unghurească. Recomandă ca mijloc în contra naționalităților arondarea cercurilor după progresul economic și cultural al ținuturilor. Atunci românii săraci și înapoiați vor rămânea cu puține mandate. Numărul mandatelor ardelenesti ar trebui redus la 55 (dela 74), și din aceste 35 ar putea fi unghurești. Dorește să se dea vot celor cari plătesc o dare de 10 cor., au terminat o școală primară, știu vorbi unghurește, și au făcut armata dobândind un grad militar oarecare. Pentru orașe și pentru cercurile cu 90% de alegători știutori de carte cere votul secret.

Deputatul *Fenyvessy Soma* îl crede pe *Ajtay* optimist. Din cifrele lui reiese tocmai contrarul. Oratorul se declară adversarul sufragiului universal și al ori cărei lărgiri a dreptului de vot. Repartizarea disproporțională a alegătorilor în Ardeal va crește prin sufragiul universal și va aduce un adevărat dezastru asupra unghurilor. Ne cutremurăm de perspectivele ce ni-se deschid. Cine a fost printre români știe ce agitație sălbatică se face cu prilejul alegerilor. Preoții propovăduiesc ura cea mai grozavă de pe amvon. Dacă azi sunt așa de puțini deputați naționaliști, cauza nu este că naționalitățile nu vreau să-i aleagă, ci pentru că nu-i pot. Dacă ar fi după naționalități, ele nu ar alege nici un singur deputat unghur.

Dr. *Ajtay* spune că ar împărți astfel cercurile, ca să nu fie decât 28 de cercuri românești, dintre cari unghurii ar putea să câștige cu siguranță 14. Atunci numărul deputaților români nu ar fi mai mare decât azi.

liția e reprezentată în o serie întreagă de piese franceze și germane. Vă este de sigur în memorie încă succesul piesei militare »*Retragerea*« (»*Zapfenstreich*« de *Beyerlein*), pe scena teatrului național din București, un succes aparent, în contra căruia s'a protestat pe dreptul, neavând piesa — afară de calitățile actualității pline de reclamă — nici o valoare literară.

»Dramele militare« la modă sunt de cele mai multe ori agitatorice, într'un senz sau altul. Mai multe săgeți se aruncă în potruva spiritului de disciplină mașinal, lipsit de ori-ce umanitate, asupra stărilor sociale imorale.

Mult au contribuit la curentul acesta două cărți: »*Dintr'o mică garnizoană*« și »*Iena sau Sedanul*«, două volume de senzație, cari au produs un puvoi de alte scrieri senzaționale. De atunci scrierile antimilitariste sau în parte antimilitariste se țin lanț, atât în Germania cât și în Franța. (În Franța e primită cu aplauze piesa »*Biribi*«, în care se descrie în culori negre viața militară din colonii).

Pe lângă aceste piese cu tendință vădită contra stărilor actuale de disciplină, pe lângă dramele, cari pledează contra duelului în armată, (»*Freuvild*« de scriitorul apreciat *Schnitzler*) sau

Înainte de dejun,  
dacă beal un jumătate de pocal  
de apă amară

# Igmándi

al lui Schmidthauer,

stomacul neregulat îl aduce  
în ordinu în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbenare, umflarea ficatului și fierii, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fiecare farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei o o o o o o o o o o sticle mici 30 fill., mari; 50 să nu se confunde cu alta apă amară. o o o o o o o o o o

Dr. Szemenyei a vorbit la urmă dovedind o înțelegere adevărată a chestiunii naționale. *Chestiunea asta, a zis, nu se poate deslega prin restrângerea dreptului de vot.* Chestiunea națională și naționalitățile există și faptul acesta nu se poate tăgădui, nu se poate schimba.

Câtă vreme au stat în pasivitate, noi le-am chemat să vie în parlament ca să-și arete plângerile acolo? Acuma să le excludem de acolo? Aceasta ar fi o politică de struț, căci chestia națională nu ar înceta să existe și nemulțumirile ei ar dăinui. Decât să le știm în afară de parlament, mai bine înlăuntrul lui.

Dacă le vom exclude din parlament într'un mod atât de brutal, vom stârni o nemulțumire și mai mare în sânul lor și vom provoca o luptă grea și cumplită al cărei sfârșit nu se poate prevedea. Și-apoi votul restrâns ar cuprinde nedreptăți grave, căci ar despoia pe mulți alegători de dreptul votului. Dacă censul intelectual, știința de carte ungurească s'ar introduce, atunci bunăoară în comitatul Arva, unde azi sunt peste 10.000 de alegători, ar rămânea 800 alegători.

Credeți Dv. că o astfel de măsură nu ar îndârji pe naționalități și că nu ar provoca o luptă colosală în țară? Socot că nu este nici o nenorocire dacă în cameră vor intra 40—50 de deputați naționaliști. Chestiunea națională nu-i o simplă chestiune de limbă. Limba este numai o lozincă, un stindard în lupta pe care ele o duc. Dar în dosul nizuințelor naționalităților se află o mare mișcare economică și socială. Aceasta are o putere mare irezistibilă și ea va izbucni ori cât am înăbuși-o. Pentru aceea să lăsăm naționalitățile să între în parlament. Trebuesc restrânse autonomiile lor bisericesti. *Socot că ar fi o primejdie cu mult mai mare dacă ele ar ajunge să cucerească chiar numai un singur comitat decât dacă vor intra în parlament.* Ba intrarea lor în cameră ne va aduce un folos. Spunându-și păsurile și plângerile în cameră, ele vor reuși

contra interpretării greșite a spiritului de cinste, (*Rosenmontag*, de Otto Erina Hartleben, cea mai bună piesă din categoria aceasta) se mai adaugă piesele de duzină, spălăcite, naive, cari țintesc la mușchii risului publicului de Duminecă, cum e spre pildă piesa militară »*Hussarenfieber*«, care de prezent face înconjurul Germaniei, de stai să te miri de gustul publicului.

Din categoria pieselor militare face parte și »N. O.« Deosebirea între piesele înșirate și drama noastră e, că până când celelalte se petrec aproape exclusiv între germani sau francezi, aici eroul principal e un român. N. O. este un voluntar român din Transilvania, fiul unui preot sărac. Iși servește anul în Viena, într'un mediu cu desăvârșire strein de sfera sa de activitate.

»Un caracter plin de cinste, dar necioplit, disprețuit și luat peste picior de camarazii săi«, astfel ni-l descrie un recenzent vienez, dar se grăbește a adăuga, că autorul a tractat viața eroului dramei »cu toată dragostea și grija cuvenită«.

Olteanu se amorezează de nevasta unui proprietar de cafea și iubirea aceasta, care la ceilalți camarazi ai săi, ar fi fost trecătoare și lipsită de ori-ce sentimentalism, îl cuprinde pe Olteanu cu toată țaria, de care e capabilă o natură virginală. Nevasta e maltrată din partea bărbatului și în urma acestui fapt izbucnește simpatia lor mai pătimaș. Ea avusese relații, timp de mai mulți ani cu un locotenent, superiorul lui O. Intre acest locotenent și O. se dă lupta. O. voiește să-și apere iubita, să o răsplătească pentru purtarea arogantă a locotenentului, ba chiar să-și răsbune asupra lui, e silit să-și dea însă cuvântul de onoare, care e fals, astfel ajunge

să stârnească interes printre ai nostri și vor provoca din parte guvernului măsurile necesare precum a reprimă mișcarea națională. Indiferența și nepăsarea noastră față cu chestia asta se va risipi și vom ajunge în sfârșit să avem o acțiune conștientă și energetică în contra lor.

Deputatul *Fenyvessy* încă este de părerea că nenorocirea cea mai mare ar fi dacă naționalitățile ar cuceri comitatele.

Secretarul ligei *Iancsó Benedek*, care presidează spune, că este regretabil ce domnește în sinul ungarilor și mai ales indiferența ce se dovedește față de scopurile ligei tocmai aici în capitală, în inima țării față cu această chestiune. Naționalitățile nu sunt tari decât prin slăbiciunea, indiferența și lipsa noastră de organizare. Să ne întărim și să ne strângem rândurile și vom izbuti să le învingem căci chestiunea națională nu-i atât de primejdioasă precum se crede. Roagă pe cei prezenți să facă propagandă printre cunoscuții lor ca conferințele societății să fie mai frecventate.

Apelul acesta al președintelui este foarte îndreptățit, căci interesul pentru chestia națională este foarte mic. Aceasta dovedește mai întâi de toate o lipsă mare de informație și orientare asupra chestiunii naționale în clasa ungurească conducătoare. Așa la ședința de azi au participat cu totul 39 de persoane. Semnificativ.

## Din România.

**Infrumșetarea parcului dela Filaret.** Ministerul de domenii va face în cursul lunii Aprilie frumoase și întinse plantații în parcul Filaret.

Câmpul de cultură înființat în aripa dreaptă a expoziției din anul trecut, va fi transformat anul acesta într'o frumoasă grădină de flori și pomi roditori.

Tot restul parcului va fi plantat cu brazi, tei, pini și alte esențe forestiere.

a fi degradat și O., care voia să-și creeze din viața militară, o carieră cinstită în Transilvania, se aruncă de desperare din fereastră și moare.

După-cum am accentuat deja, nu ne putem spune părerea asupra calităților piesei, cu toate că sfârșitul ni-se pare un expedient nou, cam extravagant, de a scăpa de eroul principal, un sfârșit, care va trebui motivat în piesă, ca să devină verosimil.

Recenziile ziarelor din Viena sunt toate favorabile. Actele sunt scurte, acțiune condensată, tablourile din viața militară bine și fidel prinse, conflictul unitar, puternic. Jocul se zice că este bun. (Un singur rol de femeie). — Efectul asupra publicului puternic, autorul a fost chemat des la rampă.

Di *Ernst Klein* este redactorul unei reviste săptămânile din Berlin. De naștere este vienez. Petrecând anul de voluntariat în Viena și mai apoi în Brașov, în regimentul 50 de infanterie, a avut ocazia să cunoască vre-o câteva tipuri de români. Astfel a ajuns să-și plăsmuiască figura lui N. O.

Afară de drama aceasta a mai scris o singură piesă: »*Die Erziehung zum Don Juan*« (Creșterea pentru Don Juan), care a fost primită calduros din partea critică și care s'a jucat în 2 Martie, alaltăieri, pentru prima oră și pe scena teatrului *Schiller* din Berlin.

Ar fi de dorit ca unul din domnii studenți sau alcineva din Viena să ne dea un raport fidel despre reprezentarea lui »N. O.« din Raimund-Theater.

## „Floarea maghiară și prințul român“...

Sub titlul de mai sus »*Aradi Közlöny*« dela 6 Martie scrie un prim articol privitor la petrecerea între noi a prințului Constantin Brâncoveanu Basarab. Articolul e destul de obiectiv. După-ce arată că prinții maghiari, ca și conții și baronii, nu prea își bat capul cu frații lor din alte părți și arată cum și mișcarea tulipanistă s'a sfârșit total fără a fi produs vre-un rezultat, urmează:

*Prințul român.* Un membru al aristocrației române, prințul Constantin Brâncoveanu Basarab a fost Duminecă în Arad. A venit să fie prezent la un concert ce au aranjat românii din Arad. Primirea prințului a fost o adevărată sărbătoare pentru românii de aici. La concert și înafară de concert au sărbătorit demonstrativ pe prințul, care are aceeași obârșie ilustră ca Bibeștii, Ghiculeștii și Styrbeii. Când a plecat dela noi muzica militară a intonat imnul regal român.

Este oare ceva deosebit în asta? Desigur că este. Dacă un prinț a onorat cu prezența sa concertul românilor din Arad, asta-i norocul ori istețimea aranjatorilor. Pe prințul nu credem însă că interesul muzical l'a atras la concert. Prințul în concertul dela Arad, iar românii dela Arad în venirea prințului Brâncoveanu Basarab au privit ideea națională, care leagă pe românii din România de românii din Ungaria. La tot cazul, este de obiecționat dacă prin prea marea demonstrare a acestei comunități cu un stat străin, românii d'aici n'au comis oare-care tradare. Vizita de Duminecă dovedește însă că aristocrația români lucrează serios pentru ideea lor națională și pentru această idee se coboară nu numai în popor, dar se duc și în altă țară.

În restul articolului, constată că aristocrația maghiari, nu-și bat capul cu ungurii din alte țări.

Zice:

»Iată legătura dintre prințul Brâncoveanu și fiertatul tulipan (floarea maghiară, luată ca emblema în lupta coaliției). Asta arată de ce nu-i nevoie de tulipan. Asta revarsă puțină lumină asupra chestiei cum se întâmplă de în România s'a ajuns și fără tulipan, ceea-ce la noi nici cu ajutorul tulipanului n'a succes. Iar diferența dintre aristocrații nostri și cei din România, se vede și din faptul, că acolo *Hohenzollernii* s'au făcut dinastie națională, la noi aristocrații, numai atunci se simt într'adevăr distinși, dacă se alipesc de curtea germană... Câteodată e oare-care supărare între ei, ș'atunci aristocrații nostri se joacă de-a politica națională, de-a tulipanul. A fost numai o mică supărare. Și — nemai auzit — au luat-o în serios!..

## Lânzezeală.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Ce-o fi cu Camera asta, de rămâne mută chiar și când vorbește un naționalist, cu plângeri pentru nedreptate și minciună.

Di Coriolan Brediceanu și-a spus cuvintele în cea mai mare nepăsare a Camerei.

Nici zgomot, nici întreruperi. Măcar că d-sa vorbiă cu elan, și chiar aspru une-ori. Mare minune, că însuș prezidentul a fost atât de atent, de a luat de seamă numai ce i-s'a îmbiat, un prilej cât de cât, de a interveni!

Ce-o mai fi și asta?

Incolo, Camera e neobișnuit de plină. 5 ministrii deodată în jețurile de catifea! Pe semne, n'au nimic de lucru.

Ședința se deschide la orele 10, sub prezidenția lui J. Justh. Deputații naționaliști: C. Brediceanu, Șt. Pop, I. Maniu, V. Damian.

Înainte de ordinea zilei, cere cuvântul în chestie personală:

**Coriolan Brediceanu:** Cu ce drept a luat cuvântul Hock în rîndul trecut? Ei,



oratorul, a făcut o interpelație, ministrul a răspuns, cu asta ar fi trebuit să se încheie afacerea. Cum vine atunci Hock, pretextând lămurirea, să acuze preoțimea, advocații și tot neamul românesc! — La Bocșa a fost chemată și presa maghiară. Li pare rău, că gazetarii din străinătate n'au venit mai curând cu câteva zile, să vadă toate abuzurile. El a scris regulat în ziar despre decursul alegerilor, și l'a dat presei din străinătate. Dacă dorește îl primește și presa maghiară. Jandarmii au avut cartușe ca'n războiu!! — Hock spune bazaconii cari ne fac să rîdem, dar face bazaconii de cari ne indignăm. E vremea să revină Camera în sfârșit la cunoașterea, că naționalitățile nu luptă împotriva patriei, ci vreau să se valideze în patria asta, dar nu vreau să renunțe la naționalitatea lor, la instituțiile și obiceiurile lor. Una dintre aceste este și biserica, și obiceiul de a ține la an parastas după cei morți. Dacă Hock și în asta a văzut agitație și fanatizare, este imposibil să nu-i tragi la îndoială buna credință. — Așteaptă dovezi dela Hock! Să spună măcar un singur om cu numele, dintre cei-ce ar fi condus pe alegătorii români, și despre cari a zis, că sunt cu toții chiriși permanenți ai închisorilor! Să spună cu numele măcar un singur om, care ar fi venit din România să agite!

Este necorect să se aducă imputări și acuze unui deputat care nu poate fi de față. E vorba de Șt. Petrovici.

**Prezidentul:** Asta nu-i chestie personală.

**Brediceanu:** Am cerut voe dela on. Camera să pot vorbi și despre altele.

**Prezidentul:** Ați cerut, însă Camera încă nu vi-a dat.

**Brediceanu:** Atunci cer din nou.

**Prezidentul:** Nu se poate. Ș-ul 130 oprește a se abate asupra altor chestii, chiar și cu învoirea Camerei, când oratorul vorbește în chestie personală. Nu se poate satori un precedent așa de primejdios. Dacă ține la asta, dl deputat poate să ceară cu alt prilej voia Camerei, numai și expres pentru a apăra pe dl Petrovici, adică a vorbi fără un titlu prevăzut în legile Camerei.

**C. Brediceanu:** Sfârșesc dar. Un singur cuvânt am să mai spun pentru Hock, cu privire la citația lui, și zic: *cave canem!*

Se primește, fără discuție un scurt proiect de lege cu privire la organizația curții de compturi. După puțină discuție la care iau parte Sára Gy., Kossuth, Battyányi, se primesc și proiectele: pentru clădirea liniei ferate Balaton; pentru inarticularea hotărîrilor luate în conferința dela Haaga.

**Hermann Ferencz:** Prezintă rugărilor mai multor comitate în care se cere înfrânarea abuzurilor — agitatorilor naționaliști. Propune să se transmită guvernului cu aderența Camerei.

Vorbește **Șt. C. Popp:** Spune, că niodată nu ne-am putut încrede în nepărțirea și desinteresarea comitatelor. Nu primește propunerea raportorului.

După aceea a făcut o scurtă interpelație Markos Gyula și ședința s'a ridicat la 2 ore.

## Din străinătate.

**Exarhatul bulgar** din Constantinople se plânge că acțiunea bandelor grecești în Macedonia, care fusese suspendate în parte în cursul iernii a reînceput.

La Klandorob, în districtul Florina, trei persoane au fost asasinat și două grav rănite în ziua de 17 Februarie.

## Episcopatul ort.-rom. la Guvern

— Actualități politice. —

Budapesta, 6 Martie.

### Episcopii la Apponyi.

Azi dimineață au sosit în capitală mitropolitul *Ioan Mețianu* și episcopii *Nicolae Popea* și *Ioan I. Papp*, pentru a-și prezenta memoriul la guvern cu privire la proiectul lui Apponyi.

Ministrul de culte și instrucție Apponyi, nefiind azi în capitală vor fi probabil mâne primiți în audiență.

### Episcopii și deputații.

Azi după amiază la ora 5, prelații români au ținut cu deputații, cari sunt aproape în număr complect prezenți, o consfătuire prietenoasă, care a durat mai multe ore.

La consfătuirea aceasta au luat parte și mai mulți fruntași români, cari se află în capitală.

### Wekerle la Viena.

Ministrul-președinte Wekerle pleacă Vineri la Viena, pentru a relua firul negocierilor după ce se zice, că a izbutit să înduplece la păreri mai puțin intransigente majoritatea partidului kossuthist.

### Părerii despre obstrucția naționalistă.

»*Polgár*«, amenință pe cei cu gândul la obstrucție, în articol de fond. I-se pare încă prea tolerant proiectul lui Apponyi.

»*A Nap*«, se bucură, că în sfârșit elementele omogene, poporalii și naționaliștii, își vor da mână în obstrucție.

»*Pester Lloyd*«, află că din partea naționaliștilor ar fi un pas greșit încercarea de obstrucție. Ei până acuma s'au dovedit totdeauna de tacticoși și cumpătați. (Ziarul acesta, mai află că naționaliștii au amânat hotărîrea definitivă asupra ținutei lor, până memorandumul mitropoliei ortodoxe va primi răspuns dela ministrul de culte și de instrucție).

Toate își bat pieptul, își suflă mânele și se bucură în adâncul inimei, că dieta va avea de lucru iarăși.

### Obstrucție tehnică.

*M. Hodja*, a declarat într'un interviu, că naționalitățile, nici măcar la obstrucție normală nu se cugetă, necum la obstrucție tehnică. Naționaliștii nu vreau mai mult decât un protest energic și îndelungat.

Jurnalistului i-a spus, că totul atârână dela împrejurări, după-cum vor cere necesitățile momentului.

### Confesionaliștii.

*Zichy Nándor* este îngrijit foarte pe urma proiectului, de soarta confesiunilor pentru cazul, că frânele guvernului vor ajunge în mâni dușmănoase religiei și îndeosebi a catolicismului. Din punctul acesta de vedere, reprobă largă putere discreționară, ce se dă ministrului, și este hotărît a duce luptă împotriva proiectului.

### Despre noi.

Iarăși un primarticol despre noi. Acum tot în »*Budapesti Hirlap*«. Il scrie unul *Bánó József*, care, pe timpuri, la crearea ei, agitase mult împotriva legii naționalităților. Iși resumă însuși astfel articolul:

»Dacă vreți să obțineți rezultate (voi naționalitățile) primiți următoarele propoziții:

1. Nu vă pretați de mijloace camarillei, pentru a frânge maghiarimea.

2. Nu grăvitați în afară.

3. Nu vă asociați cu socialiștii internaționali.

4. Rupeți relațiile cu fostul guvern al drabantilor.

5. Rămâneți în cadrele legii (?) la viitoarele alegeri.

5. Recunoașteți, că patria voastră este Ungaria.

7. Primiți și urmați *fără rezerve*, dispoziția legii naționalităților, în virtutea căreia: »Toți cetățenii Ungariei, pe temeiul constituției și în punctul de vedere politic, sunt o națiune, ungară, indivisibilă și unitară«.

Cere, știu — zeu!

## Deschiderea Dumei.

Reprezentanța constituțională a poporului rus s'a întrunit la 3 c. în palatul tauric din Petersburg.

În sfârșit Constituția de mult visată în Rusia, aceasta mamă a poporului oropsit, mamă a drepturilor călcate în picioare de un absolutism nemilos, aproape despotice chemată pentru a două-oară, să cultive și să îngrijiască cu blândeță de soartea poporului rus.

Ce rezultate va avea nouă Dumă, putea-va ca să-și desvoalte activitatea în liniște neconturbată de pretențiile tronului și de ale curții rusești înebunite de mândria autocrată, nu se știe.

Tronul rămâne impasibil față de nevoile poporului.

El vrea să-și valideze și mai departe puterea absolutistă și să paralizeze ori-ce proiect al Dumei, care s'ar încerca să lovească numai cu o lovitură de berbec puternicele ziduri din Zarskoje Selo.

De data aceasta Dumei nu i-s'a făcut nici o onoare. Țarul n'a voit să spună și el cuvântul pentru deslegarea unei probleme de cea mai înaltă valoare guvernamentală și să privească în față pe acei trimiși ai poporului, cari vreau să depue la picioarele lui, ruga a o sută și mai bine de milioane de suflete, robite autocratismului, care susține poftele și mândria sarbădă a câtorva duci și mari duci.

El a rămas închis în palatul său și cine știe, dacă cu gândul a pătruns în sălașul, în care se vor desbata nevoile poporului.

Orașul însă are aceeași splendoare ca și în ziua de 10 Maiu a. tr.

Poporul ține să sărbătorească cu entuziasm ziua în care pentru a doua oară se face încercare de desrobire.

Lume foarte multă e adunată pe străzi, și în apropierea palatului tauric și poliției, precum și armatei (un regiment al gardei imperiale) îi e greu să țină ordinea. Trăsurile deputaților înaintează cu greu prin mulțime, care-i oprește și-i cercetează cu tot felul de întrebări, căror partid aparțin, ce poziție iau în Dumă, ce curent vor susține etc. Mai ales studențimea de ambele sexe e cea mai curioasă, de a ști aceste amănunte, care o interesează.

Stabilimentele industriale și instituțiile publice lucrează, însă de sigur, că la început lucrul trebuie să stagneze, pentru-că deschiderea unei Dume prezintă un interes cu mult mai mare pentru poporul rus, decât deschiderea unui alt parlament european, cu care ne-am obișnuit.

**Serviciul divin.**

Încă de pe la ora 11 au început a sosi cetece de deputați, cari voiau să asiste la serviciul divin. La 12<sup>1/2</sup> s'a început sărbarea unui Te-deum, de către mitropolitul *Antonio* în fața unei asistențe număroase, care cuprindea întregul cabinet ministerial în frunte cu ministrul-președinte Stolypin, precum și corpul diplomatic.

Mitropolitul a rostit o scurtă vorbire, dorind delegaților poporului o muncă spornică, pentru binele și fericirea poporului.

După aceea corul a intonat hymnul național. Aproape de ora unul, serviciul a fost terminat și a urmat apoi

**Deschiderea Dumei.**

După serviciul divin ministrii au ocupat băncile ce le erau rezervate, de asemenea corpul diplomatic și patru episcopi ai Imperiului.

Cu procedeu deschiderei a fost încredințat vice-președintele Camerei Golubew, ajutat de secretarul de stat baronul Üsküll.

La discursul de deschidere, când s'a anunțat despre țară, ministri și partidul din dreapta s'au ridicat în picioare, pe când deputații celorlalte partide cari erau neorganizați în sală, nu s'au sculat, o dovadă mai mult despre mersul neliniștit ce-l vor avea desbaterile viitoare, și despre lupta ce se va da între guvernamentali și partidele opoziționiste.

A fost ales de președinte al Dumei cu 356 de voturi contra 102, Teodor Alexandrovici Golowin, pe când ceilalți patru candidați au intrunit voturi mai puține.

Stânga și centrul au făcut ovațiuni noului ales, pe când dreapta a rămas liniștită.

Președintele a mulțumit celor ce i-au votat încredere, asigurându-i, că va căuta să illustreze prin fapte onoarea ce i-s'a făcut.

**Președintele Dumei.**

Câteva date telegrafice ne vor scoate în lumină persoana celui de-al doilea președinte al camerei rusești.

Născut la 1867 a studiat la liceul Nicolae și a terminat la Moscova facultatea iuridică. De tânăr s'a ocupat cu chestia politică, care a aprofundat-o prin studii sociale, așa că încă la 1891 el a fost membru al Semstvolului. Talentul lui oratoric l-a făcut popular și ideea lui constituțională democratică a câștigat aderenți care compun astăzi un puternic partid. La alegerile trecute a fost ales deputat cu o mare majoritate.

**Continuarea ședinței.**

S'a depus la Camera din partea ministrului de finanțe proiectul de buget pe anul 1907.

Proiectul conține 9 despărțăminte și 35 de paragrafi.

Ținem să dăm câteva cifre, cari ne vor informa asupra cheltuelilor și încasărilor marelui Imperiu al țarilor.

Până la 31 Ianuarie 1907 s'au acoperit din cheltuelile de război 2598 de milioane 716.745 de ruble.

În 1906 încasările au întrecut cheltueliile cu 30 mil. de ruble.

Din totalul încasărilor 380 milioane s'au dat ca amortizații ale împrumuturilor.

Cheltuelile extraordinare cuprind suma de 298 mil. contra 478 mil. ca în trecut, va să zică un considerabil excedent dă această rubrică și o înțeleaptă îmbunătățire.

Precum se vede războiul ruso-japonez a pustiit fără milă vistieria imperiului rus și cu toate aceste bogății țării are încă mulți saci cu aur, care țin în echilibru situația financiară rusă.

Pentru scopuri culturale și școli s'au dat cu 6 mil. de ruble mai mult, ca în trecut, ceea ce probează, că soartea analfabeților ruși încă i-s'a dat o deosebită atenție.

Întregă presa rusă vorbește cu mult entuziasm de acest eveniment important în viața poporului rus și crede, că durata Dumei nu va fi înăbușită de neînțelegeri.

Multe gazete cer amnestierea condamnaților politici.

**Deputații basarabeni în Dumă.**

Românii basarabeni de data asta au fost cât se poate de nesocotiți la alegerea recentă. Au ales oameni, cari i-au momit cu promisiuni, pe când acestia sunt departe de

a le fi de folos. A lipsit și aici consfătuirea și organizația, care trebuie să premergă unui act de o atare importanță? Iată ce zice »*Basarabia*«, organul fraților nostri basarabeni:

»La 6 și 7 Febr. v. în Kisineu s'au petrecut alegerile deputaților Dumei imperiale din Basarabia. Adunarea guvernială a ales pe *cei mai buni și de credință oameni din Basarabia*, pe *Purischievici*, pe *Krupenschi*, pe *Sinadino*, pe *Svatopolk Mirschiu*, pe *Dembarovici* și pe alți vr'o câțiva tot boieri mari și soiozini.»

Iată pe cine ne-au ales alegătorii nostri lată cui au încredințat ei soarta nenorocitului nostru popor, de vr'o două și jum. milioane.

Boierilor! Asta ne face să strigăm, ce rușine, ce rîs! Când ne socotim că acești oameni sunt aleși să ne apere interesele țării noastre, interesele țărâniei, interesele moldovenilor, atunci ne apucă o durere de inimă și ne pare, că mai bine ar fi, dacă s'ar scufunda pământul sub noi și ne-ar înghiți de vii, ca să nu mai vedem așa rușine.

Purischievici fruntașul »soiozului« se zice, că este apărătorul intereselor țărâniei și al moldovenilor; Sinadino milionarul, care dă în arândă 40 de mii de desetine de pământ cu 20—25 de ruble desetina și pe el îl costă numai 2—3 ruble, zice, că este apărătorul intereselor țărâniei!

Astfel de oameni ați ales?

**Rânduri răzlețe.****Streinătatea.**

Se bursucă când pomenim de streinătate și țipă... Cine? A, Dvoastră oameni cumiști și cu treabă nu știți la ce visează într'una paserea-gazetar. Cine? Csárdá țării — parlamentul maghiar.

De câte ori deputații nostri se încumetă a se plânge în fața țării de nedreptățile, ce ni-se fac ca neam ce se respectă, de câte ori cer pedepsirea autorităților volnice, de câte ori protestează împotriva abuzurilor servărite în pângăritul nume al patriotismului — careva dintre piticii Demostheni totdeauna sare furios și repezește o filippică împotriva celor ce vor să țarească în judecata streinătăți chestiile interne ale țării, și vreau să calomnieze patria, constituția maghiară. Capul lor este istețul aventurier politic, Hock János.

Doamne, ce vicleni, și, totuși, ce nepricepuți! li înțelegem. Aceiaș apucătură ca și cu Dacoromânismul, cu gravitate în afară. De câte ori ceream drepturi, hait asupra noastră: gravați spre București, duceți-vă în România! (Și nu vreau să știe, că dacă ne vom duce — vom merge ca melcul). Și trebuie scuza asta pentru faptul că ne țin sub *tutelă*. Acum le mai trebuie una, dacă ne vine pofta să ne plângem: ne pognegriți în fața streinătății! Și asta ei au născocit-o ca și fantazmagoria dacoromânismului. De aceia le-am zis vicleni.

Bieții, sunt însă totuși nepricepuți. Nu iau seamă, că acuzându-ne pe noi de calomnie, se calomniază ei înșii. Streinătatea va zice: se poate oare, că naționalitățile să vorbească așa ca și cum ele nici n'ar face parte din constituție, ca și cum nici n'ar fi cetățeni ai patriei? Se poate ca să li se

ierte a vorbi astfel? Se poate deci, ca tot ce spun ele să fie minciuni, câtă vreme nu pot fi oprite de cât prin huidueli de a vorbi astfel? A, nu — va zice streinătatea — avem a face iarăș cu farizeismul maghiar!

În sfârșit să ne întrebăm: este crimă ori nu, a ne adresa străinătății cu trebile noastre?

De ce să fie. Noi nu *împotriva patriei cîrtim, ci împotriva statului, care nn e identic cu patria!* Și din capul locului, noi nu în fața străinătății ne aducem plângerile, ci în fața patriei, care nu ni le știe, și care vrea binele, iar nu răul, ca statul.

Dar fie și pe voia lor. Vom duce chiar și în fața străinătății plângerile noastre. *Avem dreptul natural (fie și internațional) față de tendințele de afirmare ale statului de a cere chiar intervenția puterilor străine, cum are dreptul orice țară amenințată să ceară ajutor dela statele mai puternice.* O fac asta 10 milioane ale patriei (la adevă și mai mulți) față de statul care reprezintă numai 8 milioane (la adevă și mai puțin).

Da, vom privi chestia din acest punct de vedere, *lupta patriei contra statului*, câtă vreme reprezentanții naționalităților nu vor fi recunoscuți ca partid, în parlament. Da, vom deschide ochii străinătății, ce nevoe este și libertatea a a maghiară! În timpul iobăgiei încă cale-vale, mai răbdam dacă un popor întreg, băștinaș, a fost declarat *de tolerat numai*, prin legile țării. *Dar nu vom răbda să se repete iarăș istoria, și reprezentanții, să nu zicem mai mult decât jumătate a țării, să fie numai tolerați în parlament, iar nu recunoscuți ca și partid egal*, ori, ca să întrebunțez o frasă de-a lor: să nu fie un factor constitutiv și întregitor al constituției. Trebuie să afle străinătatea că timpul *Aprobatelor și Compillatelor* nu a trecut încă — ci și-a luat numai o haină nouă.

Apoi, și cu vorba »străinătate« s'au cam stricat patrioții nostri, decând au aflat în Memorandumul nostru înaintat *Majestății Sale*, o crimă de apel la *străinătate*. Oare cine nu mai e străinătate pentru Domniile Lor? *San. D.*

**Cântec de lebedă.**

Astă toamnă a trecut la cele eterne *D. Aug. Laurian*, unul dintre podoabele corpului profesoral din România, originar dela noi și având, prin urmare, o mare dragoste pentru noi.

În »*Revista Judiciară*« ce am primit, dl Lazăr Bădescu, avocat în București, publică discursul pe care era să-l rostească Laurian la Clubul Tinerimei din București, unde se aranjase o serată în onoarea românilor, cari dela adunarea generală a Asociației ținută în Brașov, se dusesse la expoziția jubilară.

Iată ce cetim în amintita revistă:

Era în seara în care, la clubul tinerimei, se da o mare serbare în onoarea fraților de peste Carpați, veniți să viziteze expoziția. Și Laurian cuprins de răul ce i-a curmat viața, lupta cu familia care nu-l lăsă să părăsească casa.

Într'un târziu, Bătrânul care par'că avea intuițiunea sfârșitului și luptase vajnic cu ai săi spre a-l lăsa să-și mai revază o ultimă oară frații de dincolo și a le mai grăi încă odată în frumoasa lui limbă românească, într'un târziu zic, Laurian privi cu regret cum sta întins pe pat fracul cu care urma să se ducă la Club; îl dete la o parte și... se culcă pentru totdeauna.

Atunci trimise d-lui Economu scrisoarea în plicul de mai sus, iar cuvântarea ce atunci era să rostească, am găsit-o acum în urmă printre alte hârtii.

**Delegație,**

Bine ați făcut de ați trecut pragul Carpaților; bine pentru d-voastră și bine pentru noi. O să ne cunoașteți mai bine; o să vă cunoaștem mai bine.

De sigur în aste, câteva zile, ați aflat despre frații din România mai mult decât știați din cărți și din jurnale.

— Ne-ați auzit graiul și cântecul și ați văzut că nimic nu ne deosebește, în suflet pe unii de alții.

— Ați văzut progresele realizate în toate direcțiile vieții românești, și inima voastră de frați a tresălit de bucurie.

— Ați văzut frumșele Capitalei și mândrețea Expoziției jubilară, și ați constatat că e o țară muncitoare, bogată și cu viitor.

— Și o să vedeți mâne în drumul către Constanța, uriașul pod de peste Dunăre, plănuț și studiat de inginerii noștri, construit sub direcția și privegherea noastră și încredințat de iubitul nostru Rege, spre pază Vânătorului și Dorobanțului dela Plevna.

Și o să mai vedeți teritoriul nostru maritim cu mărețul port al Constanței, unde fâlfaie atâtea drapele străine, dar mai mândru pentru fiecare din noi e tricolorul românesc, care duce mărfurile noastre și faima regatului peste atâtea mări. Și vasele României spintecă grav valurile Mării Negre și ale Marmaralei, trec mândre prin Dardanele, șerpuesc prin Archipelag și se opresc un moment la Alexandria Egiptului pentru a face schimburi cu țara Faraonilor. Și de acolo nu se sfiește de a spinteca Mediterana, de a saluta pe sultanul de Maroc, de a se strecura prin Gibraltar și de a se urca pe coastele apusului pe valurile oceanului atlantic, de a străbate pasul de Calais spre a poposi tocmai în porturile Olandei.

Câte cuceriri făcut-a mintea și munca românească.

Putefiți fi mândri de casa fraților voștri, care în definitiv este și casa voastră.

Ce e al nostru este și al vostru; căci ceace e al vostru este și al nostru. Eu de câte ori am fost în Ardeal și în Bucovina, par'că mă simțeam la mine acasă. Acelaș graiu și acelaș cântec, acelaș port și aceleaș năravuri, acelaș gând și aceleaș simțiri. Și dacă n'ar fi fost un punct vamal, pentru vizarea bagajului și a pașaportului, mai nu bănuiam că ar fi acolo graniță între țări.

Și aveți să ne cunoașteți mai bine de'ți veni mai des, de'ți sta mai mult de vorbă cu noi; și avem și noi să vă cunoaștem mai bine.

Știm cât datorim muncii fraților din Blaj. Ei au aprins făclia conștiinței de neam.

Ei ne-au trimes, după câteva veacuri dela descălecătoarea politică a lui Negru-Vodă și Dragoș-Vodă, descălecătoarea culturală a lui Lazăr și Asaki. Ei n-au trimis apoi atâți apostoli ai luminii, care au înălțat aci inimile și au câștigat în străinătate procesul latinității poporului ce locuiește dela Istru până la Tisa. Și după ce acest proces a fost câștigat o generație întreagă a strâns cu pietate tezaurul de cultură al acestor giganti, l'a prelucrat cu uneltele noi puse de știință la îndemâna omului și arzându-l în văpaia simțirii poporului, au scos la lumină acel giuvaer al limbii românești care a ajuns limba tuturor, a săteanului ca și a Suveranului, a Reginei-poete ca și a țărâncuții dela munca câmpului. Și din această limbă dulce și bogată, limba basmelor și a doinelor, a ieșit o literatură bogată, care a acoperit repede domeniul poeziei, și ne-a dus din triumf în triumf până la dobândirea premiului ginteii latine.

Și această operă colosală, căci nu este gen literar, în proză și în versuri, unde românul să nu'și fi afirmat personalitatea sa, este opera voastră și a noastră. Conștiința latinității a venit dela voi, la noi; formele românești au trecut dela noi la voi astăzi scriem cu toții un fel, astăzi grăim întocmai; astăzi poezii și prozatorii voștri obțin premiile Academiei Române, care documentează astfel cât de puternică este unitatea noastră culturală.

Și fiindcă pomenii de Academia Română, trebuie să notez un adevăr. D-voastră, cu Asociațiunea... ați apucat și aci înaintea noastră în munca pentru cultura și literatura poporului român. Imi aduc aminte, cum acum 44 de ani, tată-meu m'a dus la Brașov, ca să fiu și eu de față la o ședință a Asociațiunii. Imi aduc aminte, că am văzut atunci în hainele lor de sărbătoare, pe mitropolitul Șuluț, acel sfânt al neamului, și pe mitropolitul Șaguna, care a cucerit autonomia bi-

sericii creștine-orientale din Ardeal. Din această Asociație a ieșit peste câțiva ani Academia Română, de progresele căreia dv. trebuie să vă simțiți cu deosebire mândri.

Dar dacă vă cunoaștem din trecut și din Carte, vă cunoaștem și mai bine acum, că ați venit pe la noi.

Am văzut pe învățătorii și preoții d-v. cu ce drag călcat-au pe pământul regatului. I-am auzit vorbind, cu inima palpitând de entuziasm, dinaintea oricărui lucru vrednic de neam.

Am ascultat corurile d-v., și nu știam ce să admirăm: puterea de simțire care a prezidat la organizarea acestei manifestări a sufletului românesc, ori măiestria și pasiunea, cu care ați adunat și ați intonat cântecul românesc!? Iar când cele 2000 de glasuri au intonat imnul Regal, am rămas perdut pe gânduri ce mă duceau departe...

**Sociale.****După concert.**

Pe cine întâlnești dintr'ei noștri și-i întrebi:

— Cum ți-a plăcut?...

— Admirabil! Iți răspunde.

Și nici că se mai vorbește, între cei ce se întâlnesc, dintre cei ce știu de concertul și petrecerea din noaptea de 3 Martie 1907, dela »Ipartestület« din Arad, decât despre acea seară (și noapte) de vrajă.

Bun lucru s'a făcut dar!

Nu vom căuta deci a pune în discuție chestia importanței convenirilor noastre sociale, față cu... »dragostea« cu sila, ce se pregătește neamului nostru în această țară, nici nu vom face o dare de seamă, despre concert și petrecere, despre prestațiunile artistice, căci aceste s'au făcut de condee mai iscutite de cât al nostru, ci: acum liberi de vraja unei »nopti senine«, post festa, vrem să ne ocupăm de unele... antecedente și... consecvențe, care socotim că n'ar fi »păgubitoare« pentru nimenea, dacă pe viitor s'ar ține în seamă.

Cei-ce au plătit taxele de intrare și n'au fost localnici, din Arad, de sigur s'au scărpinat în cap, gândind la marea listă a cheltuelilor, pe care prea mult o potențază acele taxe.\*

\*) La Budapesta ele sunt și mai mari!

Și bani destui s'au adunat, dar prea mulți s'au și cheltuit pentru parada petrecerei; și numai ce rămâne, se destinează pentru gimnaziul din Brad.

Deci, socoteala s'a făcut, fără a ține cont de pungile vizitatorilor și... de interesul ce ar fi avut, să-și încălzească inima la prestațiuni de artă română, oameni și din cei mai săracuți.

Știm cazuri, că din lipsa de mijloace materiale recerute de condițiile aranjării serbării, români inimoși, n'au mers la petrecerea-serbare din cestiune; apoi mai știm, că oameni însuflețiți de »serbare« au umblat după împrumuturi, îndatorându-se pentru... mângâierea unor clipe senine, de reverie, sau rămânând cu gândul rățâcit în pustiu reînnoitei dovezi a împărțirii oamenilor și fericirii după bogăție, deși se spune în Scriptură, că »mai lezne va intra funia corăbiei prin urechile acului, decât bogatul în împărăția lui Dumnezeu...«

Din toate cele înșirate, credem că putem conchide, că aranjarea serbării tinerimei noastre a fost — deși frumoasă în toată accepțiunea sa, — a fost după zisa proverbului — cu oare care inversiune:

»Face, — dar e lucru scump!«

Și nu putem să nu reamintim opiniei publice, pe calea aceasta, publicistică, o seamă de indicațiuni, relative la separarea elementului meseriașilor noștri, care se pierde, mai ales în Arad.

În »Tribuna« chiar s'a scris un articol foarte semnificativ și plin de îngrijorare, pe la »lăsatul secului« de Crăciun, în această chestie.

E frumos să vezi, într'adevăr, adunată la un loc, sus în împărăția unui ideal... o puternică și distinsă elită românească, aici, în marginea românismului, la bătaie în linia primă, în marea luptă de conservare și de progresul neamului.

Dar e dureros să vezi, cum elemente, ca meseriașii, cari acum 5—6 ani împreună cu *elita socială românească*, s'au prezentat, ca o unitate încheagată, — astăzi se grupează sub firma internaționalismului, cu străini, al căror neam nu este de nicăire atacat — cu excepția »parasitei rasse«

ce trăiește pe trupul tuturor neamurilor, în felurite hiportaze.

— Cum e dureros, să vezi țărani români, duși de preoții lor... ca la Bocșa!

E bine, să ne lăudăm, — cu ce ni-a dat Dumnezeu.

Dar nu e bine să ne uităm păcatele și neglijențele, ci pentru a ne deșteptă, pentru a îndreptă relele existente, pentru a întimpină primejdiile amenințătoare, pentru salvarea ajunșilor în pericol, — tot *elita noastră socială*, este chemată să întrevină, este datoare să întrevină.

Voiu mai abuza un moment de răbdarea cetitorului, pentru a mai lămuri o întrebare, — pe care poate și-o vor putea pune unii în legătură cu expunerile de până aci.

— Cine este elita?

— Elita noastră este aceea parte, destul de puțin omogen educată, foarte variată în ocupațiuni, care trăiește dela poporul românesc, în cea mai mare parte; care este asaltată cu toate colectele, dela care se așteaptă toate contribuțiunile și care cu o seninătate de suflet ideală, ascultă glasul »conducătorilor«, pe cari s'a obișnuit a-i recunoaște de ai săi fruntași în viața publică.

Conducătorilor, dar, din viața bisericească și școlară, din presă și parlament, din fruntea tuturor instituțiilor noastre, le revine datoria, ca, în bucuria unui moment de mulțumire, ori poate chiar de fericire, să nu uite datoria ce au de împlinit, pentru organizarea neamului nostru din această patrie, în scopul concentrării, față cu atacurile dușmane, a tuturor forțelor și pentru desrobirea forțelor înjugate la străini, în mod inconștient din partea rățâciților fie din motive de ignoranță, din lipsă de conducere, ori de îndrumare cuminte și convingătoare.

Aceste reflecțiuni ni-au adus aminte o lecție din școală: Un servitor într'una aducea aminte împăratului Xerxe:

— Stăpâne, nu uită pe greci!

Intr'una, să ne aducem aminte și noi de datorițele ce avem față de popor! aceasta îi privește în primul rând și la acesta moralicește sunt obligați conducătorii noștri, în locul dintăi. *Elite.*

**NOUTĂȚI.**

A R A D, 7 Martie 1907

— **Știre personală.** Domnii deputați Vasile Goldiș și dr. St. C. Pop pleacă la Budapesta să fie de față pe ziua în care ministrul Apponyi depune în Dietă proiectul său de nimicire a școlilor noastre. Domnia-lor vor lua parte la desbateri și tocmai pentru aceasta, vor sta timp mai îndelungat în Budapesta.

— **Dr. Lueger**, primarul Vienei, s'a întremat așa de bine, încât ieri a eșit la plimbare prin oraș. Populația i-a făcut colosale ovațiuni.

— **Cinci candidați!** Pentru mandatul devenit vacant concurează la Szakcsi nu mai puțin decât 5 patrioți, toți 5 kossuthiști!

A dat Dumnezeu kossuthiști mai mulți decât — pleavă.

— **Noutăți artistice.** Se caută pentru operă și operetă, ce se vor deschide în curând în București tineri și tinere soliste și coriști. Angajament anual.

Pentru informațiuni a se adresa dlui C. Grigoriu, str. Clopotarii noi nr. 88, București.

— **Școală superioară ungiurească de fete în Arad.** Ministrul de culte și instrucțiune contele Apponyi, precum scrie »Pol. Ert.« își susține promisiunea făcută cu prilejul visitei sale în Arad, că adevărată vrea să înființeze aici o școală superioară ungiurească de fete. Asta ca recompensă pentru universitate, care nu i-se va da Aradului. Din parte-ne renunțăm și la recompensă.

— **Logodnă.** Victoria Stoica și Alexandru Mladin logodiți. Petroman, în Martie.

Multe felicitări.

— Ni-se anunță logodna d-soarei Minerva Marioara Vașiadi cu dl Zaharie Moga.

Felicitările noastre!



— **Dreptul de candidare al fibiraelor.** Ni-se comunică un caz, care ilustrează într'un mod brutal, abuzul ce se face cu așa numitul drept de candidare al fibiraelor, uu *drept*, care dovedește mai bine ca ori-ce minciuna constituționalismului unguresc. Pe alaltăieri era fixată alegerea de notar în frunțașă comună nemțească din cercul Ciacovei, *Liebling*. La concurs s'au prezentat o mulțime de recurenți, fibirăul însă uzând de dreptul său de candidare, n'a candidat decât pe favoriții săi. Că acești favoriți cât de mult erau doriți de popor și că fibirăul cât de mult a ținut să respecte voința poporului a dovedit-o imediat ceea-ce a urmat. Deschizând alegerea din 44 reprezentanți câți erau de față n'a votat nici unul pe candidații fibirăului și astfel s'a zădărnicit alegerea. Bravul fibirău și-a împachetat actele și a plecat.

Cazul pe cât de mult poate servi drept pildă vrednică de urmat pentru satele noastre, în cari procedurile acestea se repetă zilnic, pe atât este de revoltător. Dacă în țara aceasta n'ar fi perit ori-ce simț de rușine în ce privește respectul libertăților și a drepturilor cetățenești, un funcționar, care-și bate în chipul acesta joc de voința cetățenilor, n'ar putea fi tolerat nici 24 ceasuri. Suntem siguri însă că la noi va fi lăudat și avansat ca om »energic«.

— **Conferență.** Ni-se scrie din Berlin: dl Dr. Nicolae Regman, bursier al consistorului arhidiecezan invitat fiind din partea reuniunii Pestalozzi-Froebeliane din Berlin a ținut Miercurea trecută o conferință despre »personalitatea lui Froebel« în Aula Institutului Froebel-Pestalozzi. Public foarte ales, a aplaudat pe conferențiar iar doamna L. von Richter i-a mulțumit în termeni calzi pentru osteneala și vorbele frumoase. »Tagl. Rundschau« zice în Nr. de seara între altele: În tinărul ardelean s'aprezentat prin conferența sa ca în un zelos pioner al adevărului și adept însuflețit a școlii Pestalozzi froebeliane.

— **Sfințirea bisericii din Sărând.** Primim următoarele: În ziua de Duminecă la 11/24 Febr. a. c. credincioșii din comuna Sărând (Bihor) cari încă în vara anului 1905, au fost cercați în statornicia credinței lor de către Domnul Atotștiutor prin un foc năpraznic care le-a mistuit sf. Sion până în temelie, după multă trudă și frământare, văzut-au în sfârșit ridicat din cenușă iarăși casa mângâierilor, care în pomenita ziua s'a dat destinațiunii sale înălțătoare.

Ziua frumoasă. Popor foarte mult adunat de prin satele vecine. Reprezentant al P. S. Sale dlui Episcop și săvârșitorul actului sfințirii, respective binecuvântării (în urma morbului dlui protopop tractual Al. Munteanu) asesorul ref. bis. Andrei Horvath, preoții asistenți T. Tărău, St. Todor, V. Bulzan, F. Teaha, P. Vușcan, P. Papp, V. Lăpuștean, V. Chirila, T. Papp, Fl. Groza, D. Vușcan, N. Maliția, I. Crainic și vre-o 8 învățători. În cursul slujbei D-zești cuvântarea reprezentantului un bărat inimos: cu minte și la înțeles. După sfințire masă întinsă pentru toți oaspeții. În cursul prânzului mai multe cuvântări, unele la loc, și cu pricepere spuse.

Toate bune și frumoase. Dar, bagsamă nu prea este bucurie fără de puțină amăreală, așa și aici. A fost adică, între mulții noștri românași, cari cu dor au alergat să aziste și ei la sfințirea casei care este scutul credinței și legei strămoșești, un singur străin — notarășul din Săcădat, — și iată, și iată, că pentru dragul acestui unic străin, săvârșitu-s'au fapte care au amărit multe suflete. Între altele, străinul acesta la masă au fost așezat în loc de frunte cu doamna lui, pe lângă delăturarea preoților și d-nelor preotese. Pentru dânsii s'au cuvântat, aducându-li-se elogiile cele mai exagerate, că ne-au onorat cu prezența lor, făcându-li-se cu'n cuvânt cele mai detestabile căciuliri și măguliri. Iar pentru administratorul parohiei, care a administrat parohia vreme de 10 ani, din partea celor chemați nici un cuvânt. Apoi de, nu-i doar administratorul domnul Notarăș, sau ce sfânt, să se mai cuvinteze și pentru el.

Nu voim să jignim pe nimenea, dar suntem de părere, că în vremea de azi, când se duce luptă amară pentru afirmarea existenței noastre, trebuie să dăm cinstea cuvenită feșelor bisericesti, pe acărui umeri din greu se lasă o mare parte din sarcina luptei, și nu este slobod la nici un caz, să nu se ieie în socotintă poziția preoților, față de poziția unui notarăș fie acela chiar și străin, nefiind cvalificațiunea notarășască superioară celei preoțești. Luând în conziderare mai ales și aceea că poporul din aceste părți și așa s'a prea dat cu căciulirea înaintea d-lui notarăș, când apoi mai vede că chiar și preoții lor li-se căciulesc, și le fac curte din gros, nu mai cutează a zice un »măc« în fața »Măriei Sale«, ci ascultă slugă plecată.

Pentru conformare la alte ocaziuni.

Unul din cei de față.

— **Greva presei.** Se anunță din Elveția, că presa din Zürich, după-ce guvernul a refuzat favorul cerut de ziare pentru reducerea taxelor de transport, și-au propus un mod curios de răsbunere. Simplu de tot nu mai publică nici un șir despre desbaterile parlamentare, cu un cuvânt se pune în grevă. Asta a fost numai începutul, dar fiindcă tocmai acuma stau în fața alegerilor, ziarele au hotărât să nu ia cunoștință despre nici un eveniment și să-i lase pe deputați sorții lor. La tot cazul este un semn al vremii, că până și presa să nu se poată feriți altfel, decât apelând la acest radical mijloc.

**Trist!** Primim cele de mai la vale. Le publicăm pentru-că ni-le scrie un corespondent de încredere, altfel cele relatate ni-se par de necrezut. Cei în drept vor avea cuvântul. Iată ce ni-se scrie:

La petrecerea din Beiuș ținută Duminecă în 4 Martie st. n. s'a jucat de mai multe ori »csárdás«-ul. Un jurist le-a amintit aranjierilor, că ce vor zice la asta ziarele noastre și mai cu seamă »Tribuna«? La întrebarea aceasta i-s'a răspuns din partea unui avocat tinăr »că puțin ne pasă«. Până când la Miercurea se zice, că s'a jucat csárdásul la dorința unei cocoane, în Beiuș la dorința mai multora. Români ca i se bat cu pumnul în piept, profesori ca Farkas etc. etc. frământau podeala, chiuind pe ungerie.

Rog Onor. Redacție să publice această știre, pe care o am din cel mai sigur isvor.

Cu atât mai vârtos trebuiesc publicate astfel de noutăți — pentru noi — cari taie în carne vie, deoarece tocmai în Bihor de prezent se dă lupta cea mare între principiul național românesc și între cel renegat. Noi trebuie să combatem cu dispreț astfel de fapte. Așa de pildă: la petrecerea »Hilariei« din loc, ținută în 27 Febr. st. n. s'a auzit multă limbă ungurească. Mi-a fost chiar bătător la ochi, că o familie de avocat numai ungurește conversa. La această familie nici nu prea umblă iuriștii români, căci sunt mai bine văzuți: ungurul Fekete și jidanul Lukács, care a vorbit la congresul studenților ținut în Debrecen, în contra iuriștilor valahi din Oradea-mare, între cari se lățește »Daco-românismul«.

— **Trena oprită.** Comisiunea sanitară a municipalității Budapesta va desbata într'una din ședințele sale proxime propunerea, ca municipiul să interzică din considerațiuni de igienă publică trena la femei.

— **O moarte groaznică** a avut tinărul și blândul corist și cântăreț Ion Draguescu din B.-Comloș, de 24 ani, care durmind cu soția s'a Sida, de 19 ani, în staul; Duminecă spre Luni noaptea, s'a surpat pe ei zidul de 2 laturi și i-a omorât. Zidul era bătut de târziu toamna de niște oameni nepricepuți. Iată unde duce nebagarea de seamă și datina rea a românului. Din casa mare cu două chilii frumoase, se culcă în aierul cel necurat al staulului. Tinerul a fost unul din cei mai deștepți și cinstiți tineri din comună. Vecinică le fie amintirea.

— **Votul femeilor în Camera italiană.** Una din ședințele trecute ale camerei italiene s'a ocupat cu o petițiune a doamnei Ana Maria Mozzoni și altor doamne, cari cereau drepturi politice și administrative. Deputatul Cuzzi a dat cetire petițiunii, apoi deputatul Mirabeli a luat cuvântul spunând că sunt foarte solide bazele dreptului de vot dat femeilor și că sunt motive economice, civile, intelectuale, morale și religioase pentruca statul italian să acorde femeilor dreptul de a vota. În urmă a demonstrat cu obiecțiunile fiziologice.

În ce privește energia morală, femeile au dovedit că au atâta energie cât și bărbații. Dep. Luigi Luzzati a vorbit și dânsul în această chestiune. Participarea femeii la viața publică italiană, a spus Luzzatti, ne va permite să considerăm multe chestiuni vitale dintr'un punct de vedere mai altruist. Femeile trăiesc în sânul familiei, uitate, în tăcere, ele se sacrifică pentru binele fiilor lor. În politică ele ne-ar aduce o adevărată purificare. Femeia în legislatură va cere guvernului să ia măsuri pentru a se construi case igienice.

Femeile lucrătoare ar fi asigurate atunci, că bărbații nu și-ar mai face partea leului, când este vorba de legi pentru muncitorime. Cine nu vede că salariile bărbaților cresc cu mult mai mult decât acelea ale femeilor și aceasta numai pentru că în cameră nu se găsește cine să apere și drepturile femeilor. După lungi discuțiuni, la cari au luat parte numeroși deputați, camera a aprobat ca petițiunea în chestiune să fie recomandată guvernului.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament năntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul »Am fost bețiv.«

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxela cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 1.20 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chemic a lui Vilmos B. Debreczen.

— **Săpun de viorea de Parma.** Sub aceasta numire de câți-va ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de violele? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem capătă atare săpun, atunci putem așteptă, ca publicul mare să nu întrebuițeze acest săpun, numai ca să-i tindă mână de ajutor pregătorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil. 3 bucăți 2 cor. 20 fil. Pregătește: Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă. Miskolcz. Se poate capătă în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugos în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

## Concert, petreceri.

Invitare la petrecerea cu dans, ce o aranjază meseriașii români din Hălmagiu, Duminecă la 25 Febr. (10 Martie 1907), în sala cea mare a ospătăriei »Emil«, sub patronajul domnilor Cornel Lazar, protopresbiter și dr. Teodor Pap, avocat. Suprasolviri generoase, se primesc cu mulțumită și se vor cuită pe cale ziaristică. Venitul curat este destinat în favorul bisericii române gr.-or., din Hălmagiu.

— **Societatea călțunurilor români din Arad** împreună cu tinerimea meseriașilor români invită la petrecerea cu joc, ce se va aranja Duminecă, în 10 Martie st. n., în sala ospătăriei dlui Ignatie Pașca (strada Boczkó). Venitul curat e destinat în favorul Societății, pentru ajutorarea morboșilor și pentru înmormântări.

— Reuniunea femeilor române în frunte cu Corpul învățătoresc din Sighișoara vă invită cu toată onoarea la producțiunea declamatorică-teatrală muzicală împreună cu dans ce se va aranja în 25 Februarie (10 Martie) 1907 în sala »Gewerbeverein« din loc.

— Producțiune va arangia, tinerimea școlară în Comoriște, sub conducerea învățătorului lor A. Jianu, în școala conf. gr.-or.-română din loc, în duminica lăsatului de carne, 25 Febr. (10 Martie) 1907. Venitul e al bisericii gr.-or.-rom. Inceputul la 8 ore seara. Comitetul arangiator.

## Dela judecătorii și tribunale.

**Procesul coriștilor din Caransebeș pentru agitație.** Procurorul din Caransebeș a intentat proces contra dilor Achim Alionte, Petru Herțila, Nicolae Bocșan, Aurel Ferdian, Dumitru Dona, George Bona, Nicolae Dona, Dumitru Baba și Nicolae Sporia, pentru că în 25 Novembre, la banchetul dat în onoarea P. On. d-n protopresbiter Andreiu Ghidiu din Caransebeș cu ocaziunea jubileului Dsale au cântat »Dorul înstrăinatului,« compoziție de Ioan Vidu, și prin aceasta »însuflețind publicul românesc pentru România au agitat naționalitatea română contra maghiarilor«. În motivarea actului de acuză se spune că acești coriști cântând »Dorul înstrăinatului« de Vidu, zic despre sine, că sunt »înstrăinați«, că trăiesc »în țară străină«, își exprimă dorul față de »patria lor dulce«, care e România, glorifică și aclamează pe »frații români«, »țara românească« și »toți vitejii ei« și însuflețesc publicul românesc față de România. Prin toate aceste »agită naționalitatea română contra maghiarilor«. Ca martori pentru sprijinirea acuzei sunt citați: Ioan Buru jun., Lud. Dombora, Cornel Ionescu din Caransebeș, Aloisiu Schroff din Delinești și căpitanul de poliție din Caransebeș Cornel Dragomir. Procesul va fi judecat la tribunalul regesc din Caransebeș.

**Viața particulară a judecătorilor.** Curtea de casațiune din Viena a stabilit principiul, că nu numai purtarea judecătorului în exercițiul funcțiunii, ci și în viața sa particulară pot fi obiectul unei proceduri disciplinare. În cazul despre care era vorba, judecătorul a fost acuzat la curtea disciplinară pentru un fapt săvârșit în viața particulară — o aventură galantă, — pentru care a fost condamnat. Curtea supremă, chemată a se pronunța asupra recursului, la respins ca nemotivat, stabilind că și faptele referitoare la viața particulară a judecătorilor sunt supuse calificațiunii și urmării din punctul de vedere al legilor disciplinare.

**Cavalerism unguresc.** Ieri s'a pertractat înaintea curții cu juri din Timișoara procesul intentat contra avocatului din Ciocova dr. I. Coste de solgăbirăul de acolo Fábry Géza. Antecedentele sunt cunoscute cetitorilor noștri. Voinicosul solgăbirău calomniase într'o fițiucă ungurească de acolo pe dl Coste, iar luat de scurt a denegat ori-ce satisfacție. În urma acestei purtări, dl Coste și-a declarat de mișel, nevrednic nici măcar de palme.

Afacerea a ajuns ieri înaintea curții juri. Desbaterea a fost agitată și în decursul ei s'a produs un incident între președintele tribunalului Gerdanovits și năbădăiosul procuror Jakabffy, care se arată obraznic cu martorii apărării. Dl Coste a fost osândit la 200 cor. amendă principală și 50 cor. amendă secundară.

## Economie.

**O nouă moșie românească.** Comuna românească Buciumi (comitatul Sălagiu) a cumpărat cu 130,000 cor. moșia nemeșului Kethelyi.

**Un contract postal sârbo-ungar.** Intre Ungaria și Serbia s'a încheiat o convenție postală care între altele ficsează greutatea unei scrisori simple la 20 de grame în loc de 15 ca până acum, astfel că cu 25 de fileri se poate espedia în Serbia ori-ce scrisoare simplă de 20 de grame greutate.

**Camera sârbească** a votat în unanimitate tratatul de comerț sârbo-român în a doua citire.

## Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 7 Martie 1907.

### INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—klg.)	7.51—7.52
Secară pe Aprilie 1907	6.82—6.83
Orz pe 1907	7.46—7.47
Cucuruz pe Maiu 1907	5.21—5.22
Grâu pe Octomb. 1907	7.88—7.89

### INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	7.53—7.54
Secară pe Aprilie 1907	6.84—6.85
Orz pe Aprilie 1907	7.47—7.48
Cucuruz pe 1907	5.20—5.21
Grâu pe Octomb. 1907	7.89—7.90

## Poșta Redacției.

Correspondent, Seraievo. Manuscrisul de pe care s'a publicat deja ceva, nu-l păstrăm, mai ales nu se poate păstra atâta vreme. Regretăm că nu vă putem satisface, retrimițându-l. Scurtările le-am făcut din pricină că prea era scris pe larg: și două pagini (atâta ar fi ieșit!) nu putem acordă descrierii unui concert. Iar cu urmări nu are înțeles.

Pseudonymus, Budapesta. Osândim presa maghiară când scrie Werne Gyula și Dumas Sándor, și protestăm când scrie pe unguerește și numele nostru. Nu ar fi dar consecuență, dacă am romaniză numele străine, ci le scriem toate în limba lor: Jules Verne, Jancsó Benedek etc. Am discutat chestia mult și de mult.

Pentru bunele cuvinte: mulțumiri!

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

## De ce

Emulsiunea lui Sciott este preferata untorei de pește obicinuite, fiind-că untura de pește cauzează greutatea de mistuire, și organismul numai o parte mică din untură de pește absoarbe. Emulsiunea lui Scott descompune untura în picăturile cele mai fine, așa că și stomacul cel mai slăbit în forma aceasta o poate ușor mistui. În urma aceasta contribuie mult la nutriție (5).



Semnul, că Emulsiunea lui Scott e veritabilă este breveta: »un om, care poartă în spate o știucă mare«.

Cu provocare la foaia aceasta și trimițându-se 75 fileri taxă de timbru trimite franco un model.

Dr. BUDAI EMIL, »Városi Gyógyszertár«  
BUDAPEST, IV. Váci utca 34—50.

**Prețul unui flacon original G. 2-50**

Se află în fie-care apotecă.

„CRIȘANA“  
societate de economii și credit în Brad.

## Concurs.

Pentru ocuparea postului de *director executiv* la societatea de credit și economii »Crișana« din Brad să escrie concurs.

Salar anual 2400 cor.  
Relut de quartir 400 cor.  
Tantiema statutară (anul trecut 1000 cor.) și eventualele urcări de salar după regulament.

Dela concurenți să recere cualificație comercială ori iuridică și praxă de bancă.

Postul este a se ocupa cel mai târziu în 1 Iunie 1907.

Alesul nu poate ocupa altă funcție.  
Condițiile speciale se vor stabili prin contract.

Petițiunile sunt a se înainta până la 31 Martie st. n. a. c.

Brad, 1 Martie 1907.

Directiunea.

## Să nu mai suferi nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

## Spirit de ghiată (jégszesz).

E singura mângăiere pentru cei ce sufer de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélceh îmi scrie următoarele:

**Spiritul de ghiată** l'am primit cu mulțumită; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepenirea gâtului și odată la durerea da cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce sufer.

Mai cer 3 sticle mari.

**Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.**

**La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc,** după o singură frecare omul se simte ca de nou născut.

Minunatul **Spirit de ghiată** a întrecut D-Tale — toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

## Spirit de ghiată (jégszesz)

cu întoarcerea postei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de ghiată.

Atkár

Bander Gábor, mäsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e laudat **spiritul de ghiată.**

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

**Szémann Ágoston**

apotecar

H A T V A N.

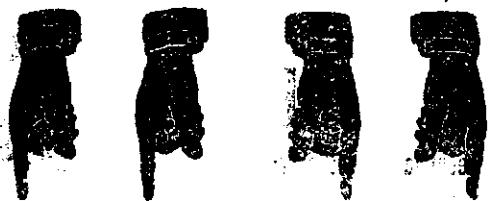
3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

— Să ne ferim detațiuniimi. —





# GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaş

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajdusági Bajuszpedrő.

Pomadă de mustață DE HAJDUSÁGI!

Mustața e frumoasă dacă întrebuințezi pomada Hajdusági,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mai mulți de o mie de medici renumiți recomandă și comandă pacienților lor

**Balzul regesc** contra podagrei și a reumei, recunoscut mai bun medicament de întreaga lume.

O sticlă 2 cor. În provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

**CREMA FÁY.** O mare bucurie poate fi pentru dame, că am inventat un medicament, unicul, ce nu-i stricăcios pentru pielea feței.

Știind că toate alifiile de până acum pentru înfrumusețarea feței sunt stricăcioasă, după multă străduință mi-a succedat, se inventează un medicament nestricăcios. Nu conține mercuriu, prin urmare:

**Crema Fáy** e unica nestricăcioasă contra piștrurilor, lubriților și alte boale de piele.

**Crema Fáy** delătură ori ce beșicătură, peciugini și ori ce pată.

**Crema Fáy** face să dispară sbărciturile, fața pielii o face mai fină și mai curată.

**Crema Fáy** nu conține nici plumb nici mercurul, și astfel nu e stricăcioasă.

**Crema Fáy** nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă, cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

**Crema Fáy** se poate folosi și ziua, deoarece nu conține unsoare și suplinește bine pudra.

Un borcan de CREMA FÁY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele săpunurilor de toaletă: 1 cor.

**Pudra Fáy** întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

**Pentru sulemenirea feței** corespund trei culori, de-roșie închis nrul 18, deci la comanda rog să vă provocați la numerii. Acestea alifiu sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără se observa însă. — Uu borcan 4 cor.

**Apă de piștrui.** Cel mai bun medicament pentru delaturarea a piștrurilor efect admirabil, căci îndată redă feței culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun de fiară pentru aceasta apă 80 filerli.

**Medicament pentru vopsirea părului** în culori blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeaunus, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu înasprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce e de ajuns pe un an întreg.

**Picturile Senega pentru piept.** (Contra tusei și a astmei). — Iarna îndeosebi pe vremea, când e noros mulți sulăr dn tusa, respirare neregulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale îl istonesc pe om în un grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap, spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințază Picăturile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

**Blenorrhin** este cel mai bun medicament pentru boale venerice atât la bărbați cât și la femei. În o săptămână deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție, pe din afară cu inscripție »Coloniale«. Prețul unei sticle cu cele necesare ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

**Pilule Resanguin,** unicul medicament în caz de neregularitate periodică, la dureri ascunse și la răsăd de acest soi. Inceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un borcan 2 coroane.

**Picături indiane pentru dinți** anul NAGY. Frecând ginginele cu ele, durerile de dinți provenite din ori ce cauză, ncteează la moment. O sticlă 20 de fil.

FARMACIA GROSZ NAGY FERENCZ DEBRECZEN.

comandele pentru liferarea se face cu reîntoarcerea poștei, în întreaga țară.

## Dacă vrei să cumperi ghetete bune și țititoare

de lângă prețuri ieftine să te adresezi la pantofarul Czernóczky Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetete pregătite de el însuși. Comande după măsură se fac prompt și ieftin.




**Vite nobilitate**  
ca în anii trecuți, așa și acum au fost

Prima pepinerie cu vite nobilitate de pe Târnave

Proprietar FR. GASPARI, Mediaș 19 Ardeal

Singură în toată Ungaria, care au liferat mușterilor vite nobilitate sănătoase, diferite sorturi nobilitate. Și în viitor numai exclusiv la această școală de vișicultură se capătă cele mai bune vite de diferite sorturi nobilitate pentru Vin, Vin-Dessert și Extra sorturi de vin de masă. Proprietarii de vii au avut rezultate minunate cu sădirea de astfel de vite.

La cerere se trimite catalog ilustrat, franco și gratis. cu multe scrisori de mulțumire și recunoștință.

## Nou atelier de modă pentru pălării de dame!

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public, că am deschis

atelier de modă pentru pălării de dame în Arad, strada Deák Ferencz Nr. 2 (casa lui Sebesy), care va corespunde timpului și gustului modern și tuturor pretenziunilor de azi.

In magazinul atelierului meu, se păstrează în permanent cele mai frumoase modele eșite dela firmele cele mai distinse. — Asortiment mare de pălării de doliu. — Străformări și alte lucruri aparținătoare acestei specialități, se execută punctual și cu prețuri moderate.

Comandele din provința le execut cu cea mai mare promptitudine.

Se roagă de partinire: **AMTMANN ANNA** ARAD, strada Deák Ferencz Nr. 2.

## Cuie frig se încălzească cu cărbune de cărămdă prusacă

care se capătă numai în ferăria

**BERTA TESTVÉREK** ARAD

Piața Andrassy nr. 3. — Telefon 386. —

Tot acolo unicul magazin de grav argintin »VENUS« pentru lustruirea sobelor.

Mare magazin de patini.

## „Laboratoire Cosmetique Matild“

Contra catharelor cele mai învechite a le **ofticeii,** mai folositor e decât ori și ce altele sirupul de brad Castillio.

47 Klgr. cântărea dl Dr. Gera Attila din Voloșanka, care din tuberculoză s'a vindecat prin sirupul de brad Casullio și de sirupul Hypophosphat



s'a îngrășat de 120 Klgr.

Alină tusa, încetează asudările de peste noapte, patentează apetitul bolnavului, încetează scui-parea de sânge. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fil. In casuri de tot grave și pilulile „Guajacolin“ o cutie 4 cor.

Pentru anemici, femei în galbina re, pe cari ti doare foarte mult mijlocul spatelor, căror le slăbesc puterile la un lucru bagatel, pe cari consecvent ti doare capul slabilor, cari dorese că se îngrase și întărească, cel mai bun medicament e „SYR HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul timbrelor de trimetere pot da ori și cui. Iată câteva:

On. Dn Kun István în Hajduszovát. Sirupul de brad Castillio al Diale a folosit foarte ficei mele bolnavă de consumțiune, rog cu reîntoarcerea poștei încă două sticle. Nandrassy D. Mihály, preot, com. Gömör, Restér, u.p. Ochina.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat crezământ până acum, dar de când am comandat dela Dta sirupul Hypophosphat, recunosc că și în cenușă se găsește mărgăritar. Ori și cui pot recomanda cu conștiința liniștită medicamentele Dvoastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera, preot gr-or., conducătorul domeniului episc. Beius.

Fără mercuriu și plumb! Nestricăcios!

## Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, frumoasă și rumenă să-ți delături piștrui, petele de ficat, so întrebuințezi



**CREMA-ALIFIA-SAPUNUL PUDRA MATILD** 1 coroață. 1 cor. 60 f 80 filerli. 1 coroață.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

## Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit de stat) este o invenție epocală pentru economii. Cine o întrebuințază după îndrumările prescrie: porcul scapă și de boala cea mai primejdioasă și că cele scrisă nu formează reclamă, mă îndătoresc se dau prețul pentru fiecare porc mort, dacă întrebuințând acest prav, porcul totuși o murit. — O cutie 2 coroane.



Se capătă la farmacistul KUN ISTVAN laboratoriu de medicamente cosmetice „Laboratoire cosmetique MATILDE“ (intemeiat după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta) HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

**Nu-ți asudă mai mult  
picioarele**

dacă întrebuințezi

**„Sudin“**

cel mai potrivit medicament al  
timpului modern contra asudării  
mânilor și a picioarelor. După în-  
trebuințarea unei sticle, deplin  
succes.

Prețul 1 cor. cu pene cu tot.

Pregătitorul :

**Farmacistul Nagy Kálmán Nyiregyháza**

— Expediție promptă prin poștă. —

Dacă vei întrebuința distrugător  
de bătănturi numit

**„Togo“**

fără nici o durere te vei scăpa  
de bătănturi.

Prețul unei cutii 1 cor.

Acesta e pregătit — și adus în  
circulație după metoda profeso-  
rului japonez Dr. Takacu — de  
cătore

## AMESTEC DE CAFEĂ PRĂGITĂ INDIANĂ

e cea mai bună, cea mai aromatică, cea mai cercată și totuși cea  
mai ieftină cafea dintre toate cele cunoscute până acum.

Se capătă în ARAD numai a

## Rothstein Mór

Telefon 350. prăvălia de delicatose și specerie „La pisica neagră“ Telefon 350

**Arad, piața Szabadság nr. 3.**

Aduc la cunoștința onoratului public cumpărător, că amestecul de  
cafea făcut de mine, va fi compus numai din **cafea nobilă de  
India sudică**, de trei ori pe săptămână, cu mașini de prăgit ale  
mele foarte comandate spre acest scop, chiar de aceia mă adre-  
sez cu aceia rugare către publicul din Arad și jur se binevoiască  
se facă la mine o încercare, să se convingă despre cele spuse.

Amestecul de cafea indiană pregătită, se poate căpăta  
în următoarele pachete :  $\frac{1}{8}$  klg. 50 fil.,  $\frac{1}{4}$  klg. 1 cor.,  $\frac{1}{2}$  2 cor.

### Magazin mare de :

Vinuri de șampanie franțuzești și ungurești,  
liquer din țară și străinătate, precum tot felul  
de articoli de specerie.

**Au sosit becurile sistemul cel mai nou!**

Cea mai nouă iluminare!

**Becuri sistem „Auer“** putere raselor de 100  
lumini pe oră 3 fileri.

**ARGINTURI DE ALPACCA.**

**Obiecte de ornare**

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

**GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrássy 4**

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre,  
îndeprindere de sticlărie (Hotelul „Pannónia“).



**Nou!**

**MOD DE VINDECARE**

Efect neîntrecut la vindecarea redicată a

**NERVILOR, MORBURILOR SEXUALE**

de piele, de sânge, siphilis, ananizare, dispoziții de slăbire, impotență  
In urma rezultatelor grabnice și radicale solvarea honorariului pentru vin-  
decare se plătesc numai după vindecare. Medicamente după modelul pri-  
melor institute de vindecare.

Budapest, VI., Teréz-körut nr. 44 (I. etagiu)



**Dr. Mitzger Tivadar.**

Sub conducerea proprie — toată ziua deschis.  
— Epistoalelor trimise dă răspundere gratuit. —

## Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de  
frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă  
rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui  
**VARGA ÁRPAD**

MAKÓ

(Lădița de poștă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat  
se trimite gratis și franco.

Am onorul a aduce la cunoștința P. T. public, că la dorința unită  
din mai multe părți

am deschis

în Arad, piața Libertății și colțul str. Hunyadi  
— în casa MÜNZ, etagiul II —

**un salon de modă de dame.**

Prăvălia mea din Bpesta de acest soi și corespunzătoare cerințelor mo-  
derne e o garanță deplină, că dau haine de moda cea mai nouă  
și de croitura cea mai bună, ci p. t. public mă va onora eu pre-  
țuit-ai încredere.

In salonul meu de dame se pregătesc tot felul de haine de dame,  
în Arad prin un specialist anume se fac  
numai comanda și probele, ear hainele se pregătesc prin lucrătorii mei  
de rangul prim în Budapesta.

Când notez încă, că prețurile mele sunt cele mai posibil moderate  
recomandându-mă atenției p. t. public

Cu distins onor

**Kocsis Pál.**



**MANDL FERENCZ**

vopsitor de metal

A R A D, STRADA BOCZKÓ Nr. 11.

Parimește spre efeptuire orice lucru ce cade în  
ecceasta branșă, precum căzi pentru scaldă, chi-  
lii de scaldă, mobile de fier și de lemn, cane,  
de apă, punerea în aur, marmură și bronz  
lampelor, pictură de majolica pe lemn și metal,  
floderozare în orice valoare în forma cea mai  
senzațională pe lângă prețuri testine și ser-  
viciu prompt.



*Se recomandă  
a executa următoarele:*

OPURI și BROȘURI

FOI PERIODICE

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ  
dupa dorinta și in colori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice •

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE  
dupa dorinta și in colori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

# „TRIBUNA“

## ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURRENTURI  
de orice limbă

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

• Diferite tipărituri pentru bănci •

CĂRȚI DE VISITĂ  
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

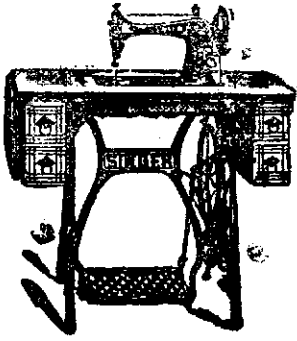
*Comandele primite să efectuese prompt și consciincios.*

CĂRȚI în COMISIUNI

*Prețuri moderate!*

EDITURĂ PROPRIE





## 30 fl. Mașini de cusut.

Pe lângă răspundabilitate de 5 ani • mașină nouă, familiară, veritabil

### SINGER

cu armariu închis se poate căpăa numai la

### SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácza 55  
și filiala din strada Sziv 42.

Dregeri a tot felul de mașini de cusut se primesc pe lângă prețurile cele mai favorabile și pentru munca mea viitoare iau răspundere  
Catalog gratuit și franco.

## Desfacere definitivă!

Cu învoirea autorităților publice  
se face

# desfacere Definitivă

în marele magazin

de pânză și de modă bărbătească  
și femeiască a lui

## Masztig Pál

ARAD

Andrássy-ut nrul 22.

## Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de vie, că până ce mai am deposit din oltoii de vie din acest an, voi vinde oltoii frumoși cu rădăcină bogată de vie de vin și struguri confect.

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bogată, precom și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-Portalis” și „Rupestris-Monticola”.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuroși cu metoda cu succes a oltoilor de substituit.

În privința soiurilor și a prețurilor servește cu deslușire mai detaliată

**Winkler József**, producător de oltoii de vie

Telefon 410.

Arad, str. Batthyányi nr. 13.

Telefon 410.

## AVIS

# Hotel „Vulturul negru“

Proprietariu:

≡ **IGNAȚIE PAȘCA** ≡

21 chilii cu mobile noi dela 60 cr. în sus.

## RESTAURANT.

➡ Mâncări bune și efine. ➡

*Papricaș de pește.*

Rog spriginul onoratului public.

**Tramvayul vine până la hotel.**

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

## BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad  
cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4<sup>1/4</sup>, 4<sup>1/2</sup>, 4<sup>3/4</sup>  
și 5<sup>0/0</sup>, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de  
interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spe-  
sele de întabulare, convertez datoriile de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt.

## SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatulu  
Bichiș, Gyula, Ciaba.

**ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)**

(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili  
și demni de încredere.